

Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Noslēgta vienošanās par Eiropas Sociālā fonda programmas projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” īstenošanu. (Vienošanās Nr. Nr.1DP/1.4.1.2.4./10/APIA/NVA/078)

2011.gada 10.martā tika noslēgta vienošanās par Eiropas Savienības fonda projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” (Nr.1DP/1.4.1.2.4./10/APIA/NVA/078) īstenošanu. Projekts tiek realizēts Eiropas Sociālā fonda (ESF) darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.2. aktivitātes „Darbspēju vērtēšanas sistēmas un sociālo pakalpojumu ieviešanas sistēmas pilnveidošana” 1.4.1.2.4. apakš aktivitātes „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos” ietvaros.

Projekta mērķis ir veidot sociālās rehabilitācijas pasākumu kopumu, kas vērsts uz sociālo riska grupu integrēšanos sabiedrībā caur funkcionēšanas spēju atjaunošanu un uzlabošanu, sociālo problēmu risināšanu un sociālā statusa atgūšanu.

Projekta rezultātā tiks izveidotas atbalsta grupas projekta mērķa grupām – pieaugušiem un nepilngadīgiem līdzatkarīgiem; vecākiem, kuru bērniem ir uzvedības problēmas un nepilngadīgiem likumpārkāpējiem, kā arī tiks organizētas motivācijas grupas ģimenēm, kuru laikā nodarbības dalībnieki varēs apgūt dažādas darba un dzīves praktiskās iemaņas. Projekta nodarbību vadīšanā tiks piesaistīti profesionāli speciālisti.

Projekta darbības laikā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņems Apes novada teritorijā dzīvojošie 126 iedzīvotāji. Apmācība un supervīzija tiks sniegta 10 sociālā darba speciālistiem, lai tie turpmāk spētu nodrošināt rehabilitācijas pakalpojumu ilgtspēju.

Projekta realizācijas laiks ir 12 mēneši un aptver visu Apes novada teritoriju. Projektu kopējās attiecināmās izmaksas ir 33808,50 LVL, kas ir 100% Eiropas Sociālā fonda finansējums.

Liene Ābolkalne
Apes novada domes projektu vadītāja

Tiek realizēts Eiropas Sociālā fonda programmas projekts „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” (Vienošanās Nr. Nr.1DP/1.4.1.2.4./10/APIA/NVA/078)

Jau sen, novada sociālos darbiniekus: Intu Zučiku, Lailu Cekuli, Inesi Dragoni, Undīni Zariņu, nelika mierā doma, ka nepieciešams iedzīvotājiem sniegt profesionālu atbalstu šajā depresīvajā laikā. Daudzi apmaldās savos dzīves līkločos un pašu spēkiem nevar atrast izeju, bet dažreiz nepieciešams tikai nedaudz uzmundrināt, īstajā laikā saņemt īstos vārdus un kopā paraudzīties uz problēmu, no kuras ir iespēja izklūt. Pagājušā gada pavasarī Apes novada sociālā dienesta vadītāja Maija Kārklīņa un Apes novada domes priekšsēdētājas

vietnieks sociālos jautājumos Jānis Liberts aizsāka darbu pie Eiropas Sociālā fonda projektu konkursa „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos” izzināšanas un izpētes, bet jau vasaras otrā pusē, sadarbībā ar Apes novada domes projektu vadītāju Lieni Ābolkalni un Daigu Bojāri tapa šis projekts.

Projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” ietvaros plānots veikt Apes novada sociālā darba speciālistu apmācības, izveidot 4 atbalsta grupas un 2 motivācijas grupas:

- pieaugušiem un nepilngadīgiem līdzatkarīgiem, kuri nevēlas samierināties ar dažādām sadzīves situācijām mājās (ģimenes locekļu ilgstošu prombūtni, aizraušanos ar azartspēlēm u.c.);
- vecāki, kuru bērniem ir uzvedības problēmas un nepilngadīgie likumpārkāpēji, kuru nodarījumi nav krimināli sodāmi (nemācēšana pieklājīgi uzvesties sabiedrībā, smēķēšana, alkohola lietošana, skolas neapmeklēšana);
- motivācijas grupas sociālā riska ģimenēm. Vārds „sociālais risks” nebūt nenozīmē, ko negatīvu un personisku. „Sociālais risks” ir gan bezdarbs, gan kuplāka ģimene, gan, ja bērniņu audzina viens no vecākiem.

Pirmās projekta nodarbības ir jau veiksmīgi notikušas.

Sociālā darba speciālisti, savas pirmās nodarbības laikā, ko vadīja Anda Pēkšēna, mācību centra „Narmadas Tautskola” pasniedzēja, apguva pamatiemaņas grupu organizēšanā, administrēšanā un grupu vadīšanā. Savukārt, divas nodarbības notikušas divām atbalsta grupiņām, ko vadīja Anīta Zoliņa, mācību centra „Narmadas Tautskola” pasniedzēja. Līdztekus atbalsta grupu nodarbībām, notiek arī praktiskās nodarbības, kas rada ierosmi pilnveidoties, mainīties un attīstīt jaunas dzīves prasmes. Nodarbības vada Vineta Kalniņa – Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas mājturības skolotāja.

*Maija Kārkliņa
Apes novada sociālā dienesta vadītāja*

Noslēdzies pirmais projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” cikls

2011.gada 3.jūnijā noslēdzās Eiropas Sociālā fonda projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” (Nr.1DP/1.4.1.2.4./10/APIA/NVA/078), pirmās grupas nodarbību cikls.

Apmācības notika laika periodā no 2011.gada 1.aprīļa līdz 3.jūnijam. Sociālo rehabilitāciju saņēma un dažādas sociālās iemaņas apguva 12 pieaugušie un 12 bērni.

Noslēguma pasākumā, kas notika lauku sētā „Kalnarušķi”, izjutām šī projekta nepieciešamību novada iedzīvotājiem un arī pašiem sev. Ne vienmēr visas problēmas atrisināmas ar naudu, pareizējās sociālās spriedzes apstākļos, biežāk cilvēkiem nepieciešams uzmundrinājums, izskaidrojums dažādām dzīves situācijām un galvenais sevis „sapurināšana” un apjēgšana, ka nav tik slikti, var būt vēl ļaunāk, ja savā dzīvē paši neko nemainīs. Jo sena patiesība vēsta, ka „Vissvarīgākais, ko cilvēks var izdarīt, ir ne jau pārmainīt pasauli, bet gan sevi”.

Pirmā atziņa projekta ieviešanā ir tā, ka ar 6 (sešām) nodarbībām, kas ir paredzētas projektā, faktiski ir par maz. Pēc šā brīža pieredzes redzam, ka tas ir laiks, kamēr grupa saliedējas, īstais darbs varētu sākties tikai tagad, kad jau jāšķiras. Grūti atstāt grupu, kad

sadraudzējušies gan pieaugušie, gan arī bērni. Kad pasniedzējas un projektu vadītāja pieņemtas kā māsas.

Nākošā atziņa – ka projektā paredzētās sociālā darba speciālistu apmācības, kuru mērķis ir apgūt turpmāku grupu vadīšanu un sniegt atbalstu cilvēkiem, kuriem tas ir neieciešams jau ilgākā laika periodā, ir ļoti nepieciešamas. Šobrīd šīs apmācības intensīvi notiek, pieredzējušas Tautskolas „Narmada” pasniedzējas Andas Pēkšēnas vadībā.

Gribam pateikt paldies visiem, kas iegulda savu darbu projekta īstenošanā, īpaši pagastu sociāliem darbiniekiem, par projekta dalībnieku uzrunāšanu un pašiem projekta dalībniekiem, par to, ka viņi ir vienkārši jauki cilvēki un atrada laiku un vēlmi būt visiem kopā. Lai veicas mums visiem, jo priekšā vēl ilgs un grūts darbs.

*Maija Kārklīņa
Apes novada sociālā dienesta vadītāja*

Projekta aktivitātes jaunām idejām un darbiem

Rudens ir periods, kad gribās izvērtēt vasarā paveikto un atskatīties, kas ir izdevies un jāturpina, pie kā vēl nāktos piestrādāt, lai iecerētie mērķi tiktu sasniegti pilnībā.

2011.gada 3.novembrī noslēdzās Eiropas Sociālā fonda projekta „Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā” aktivitāte – motivācijas grupu nodarbības, kuru ietvaros 30 Apes novada iedzīvotājiem tika piedāvāta iespēja piedalīties savdabīgās aktivitātēs, kuru laikā tika ne tikai iepazītas dažādas interesantas praktiskās lietas, bet arī tika piedāvāta iespēja saņemt psihologa padomu, analizēt un novērtēt savas spējas un gribu ko mainīt, izrauties no ierastās vides, patīkami pavadīt laiku un atpūsties sakoptā vidē. Motivācijas grupās tika iesaistīti ilgstošie bezdarbnieki un jaunās māmiņas.

Projekta ietvaros galvenais akcents tika likts uz teorētiskām un praktiskām apmācībām. Projektā kā lektore tika piesaistīta psiholoģe Dace Gailīte, bet praktiskās nodarbības vadīja Dina Meistere. Aktivitātes sekmēja sociālo integrāciju, attīstīja darba iemaņas, veicināja praktisko dzīves prasmju un iemaņu apgūšanu, pilnveidošanu. Sekmēja saskarsmes iemaņu attīstību un galvenais – spēju strādāt grupā (komandā). Katrai grupai projekta laikā notika 12 nodarbības viesu mājā „Melderī”.

Kopumā projekta dalībnieki atzīst, ka šāda veida nodarbības līdz šim nav apmeklējuši un ir patīkami pārsteigti, ka nodarbības noris nepiespiestā atmosfērā bez kritikas, nosodījumiem un ar mērķi izrunāties, ar iespējām risināt dažādas dzīves situācijas, apgūt līdz šim neapgūtas un nezināmas lietas.

„Šeit jutos ļoti ērti. Saistoši liekas rokdarbi, jo tie man ļoti patīk”, saka nodarbību dalībniece. „Man pēc izrunāšanās ar psiholoģi iestājas tāds, patīkams miers un rodas vēlme turpināt šos kursus vēl ilgāku laika posmu”, domās dalās cita dalībniece. „Nekad nebiju gājis pie psihologa un šobrīd ir vēlme individuāli turpināt sarunas ar psihologu”, uzsver projekta dalībnieks, „vispār kopumā patīk pasniedzēju pieeja nodarbībām.”

Projekta vadības un dalībnieku vārdā liels paldies uzņēmajam Arturam Dukulim par jaukajām, mājīgajām telpām, kurās notika nodarbības. Par sakārtoto vidi, ko baudīt varēja ikkatrs projekta dalībnieks vasaras un rudens garumā.

Paldies Sandrai Liepkājai par sirds siltumu un rūpēm, kura gādāja, lai visi labi justos „Melderose”. Paldies arī grupu dalībniekiem – sievietēm, vīriem, kas ieradās ar domu savā dzīvē ko mainīt.

Katrai labai domai un darbam ir turpinājums. Projekta ietvaros arī šis moments tika paredzēts un līdztekus grupām tika veikta sociālā darba speciālistu apmācība, radīto grupu ilgtspējas nodrošināšanai novada pagastos un pilsētā. Uz to sociālā darba speciālisti projekta ietvaros arī tika teorētiski sagatavoti.

Pirmā grupa, tika izveidota Apē, balstoties uz jauno māmiņu motivācijas grupas dalībniecēm. Jauno māmiņu atbalsta grupai ir notikušas četras nodarbības, laika posmā no septembra līdz novembrim. Nodarbības tika realizētas projekta ietvaros, lai varētu iegūt teorētiskās zināšanas interesējošos jautājumos, kā arī neizpaliek praktiskās nodarbības. Māmiņas izvēlas speciālistus, ar ko vēlētos tikties. Sociālie darbinieki piesaista izvēlētos speciālistus, kas sniedz konsultācijas jautājumos, kas ir viņām aktuāli. Vēlētos izteikt pateicību Sarmas Vaskas ģimenes ārsta prakses medmāsai Sonorai Dimiņai, par piedalīšanos grupas darbā, pastāstot par likstām, ko mums var sagādāt rudens un ziema. Par iespējām, kā izvairīties no dažādām saslimšanām bērniem. Paldies, Sociālā dienesta darbiniecēm – Lailai Cekulei un Inesei Krievupei, kuras rūpējas par nodarbību praktisko pusi. Ārpus darba laika tiek vākti dabas materiāli, lai vēlāk nodarbībās varētu izmantot dažādu dekoru gatavošanai, floristikas brīnumu radīšanai grupā. Grupa darbojas uz brīvprātības principiem, tas nozīmē, ka nav paredzēti līdzekļi grupu darbībai. Piesaistītie speciālisti, sociālie darbinieki grupas darbā iesaistās, ziedojot savu laiku un zināšanas. Aktīvu līdzdalību grupas darbā ņem arī jaunā paaudze, kas nāk māmiņām līdz. Ne visus darbiņus var veikt kopā, tāpēc tiek risināts jautājums par brīvprātīgā piesaisti nodarbībām ar bērniem. Pēdējā nodarbībā piedalījās 8 māmiņas un 6 bērniņi. Sociālā dienesta darbiniekiem ir gandarījums, ka iesāktais darbs nav veltīgs. Prieks par dalībnieču aktīvo līdzdarbību un vēlēšanos pilnveidot sevi, papildināt iemaņu pūru. Lai labāk organizētu un vadītu grupu darbu, jau no septembra sociālajiem darbiniekiem tiek sniegtas supervīzijas. Kopā tiek analizētas situācijas, kas bremzē grupas darbu, paralēli meklējot ceļus labākiem risinājumiem. Grupu vadīšana ir darbietilpīgs process. Vispirms tā jānokomplektē, jāgatavo darbam, un tikai tad var sākt ko darīt. Pirmās iestrādes grupām ir arī pagastos. Izvēlētas mērķgrupas ir dažādas. Pieredze rāda, ka vieglāk ir turpināt darbu ar projektā iesaistītām grupām, nevis veidot jaunas, ko ceru arī sociālie darbinieki pratīs novērtēt un izmantos.

Lai mums visiem kopā veicas, jo ir tikai rudens, projekts vēl nav beidzies. Toties ir idejas jaunām idejām un darbiem!

Pavēstīšu, ka oktobrī uzsāka darbu četras jaunas grupas. Un pārsteigums bija neviltots, ka ieraudzīju pazīstamas sejas. Tas ir gandarījums, ka cilvēkiem šis pakalpojums ir bijis vajadzīgs un uzticoties, palīdzība tiek meklēta arī citos jautājumos.

Ar cieņu,
Maija Kārklīņa

Apes novada Sociālā dienesta vadītāja